

Španělská literatura

Mgr. Anna Tkáčová

2021

www.preklady-spanelstina-tkacova.cz

Program

- Co je „španělská literatura“
- Počátky
- Zlatý věk
- Generace 1898, modernismus
- Generace 1927, avantgarda
- 20. století
- Současnost, 21. století
- Autorky
- Lehká četba
- Dva autoři na závěr
- Nedávnou kuriozitou zpět k počátkům

Počátky španělské literatury

- Píseň o Cidovi
- Romance a jarchas
- Juan Ruiz, arcikněz z Hity: Kniha pravé lásky (Antonín Přidal)

CID

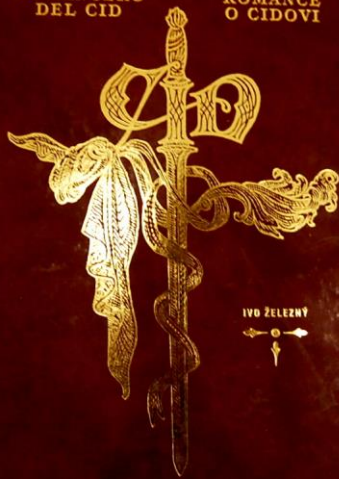
A JEHO
VĚRNÍ

VÁCLAV
CIBULA

ROMANCERO
DEL CID

ROMANCE
O CIDOVI

IVO ŽELEŽNY

**Pražské
ro
man
cero**

**pliegos sueltos
de Praga**

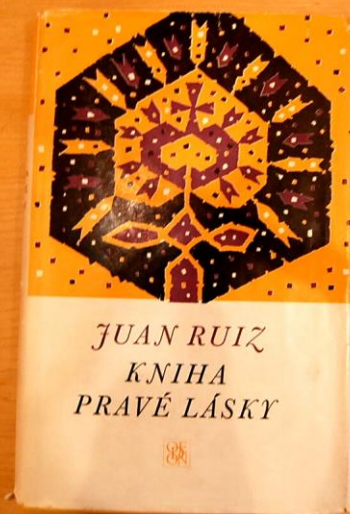
sto španělských romanci

KYTICE
ZE ŠPANĚLSKÝCH
ROMANCI

SVĚTOVÁ ČETBA SV. 142

Školní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění

JUAN RUIZ
KNIHA
PRAVÉ LÁSKY

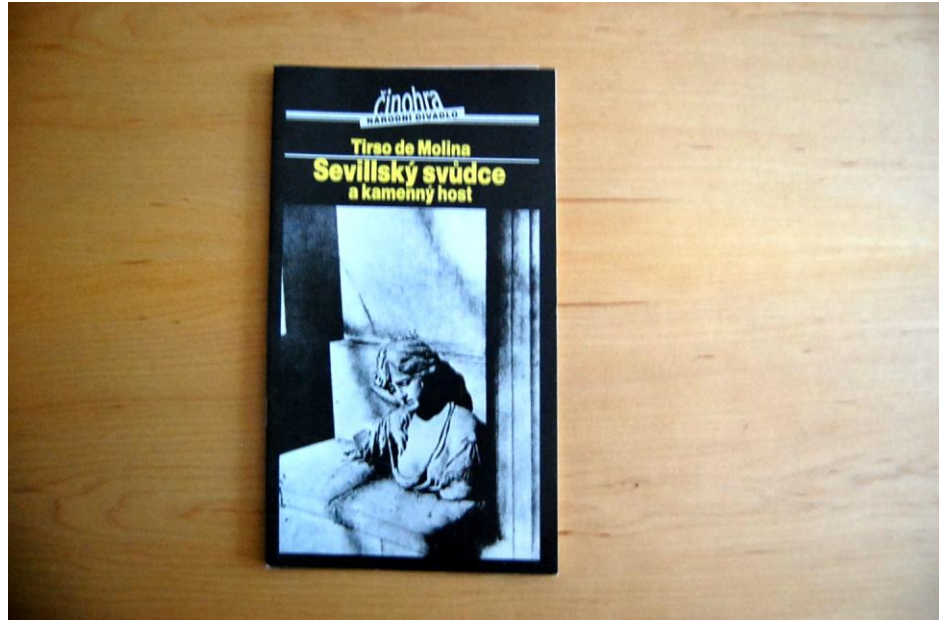

Zlatý Věk šp. umění

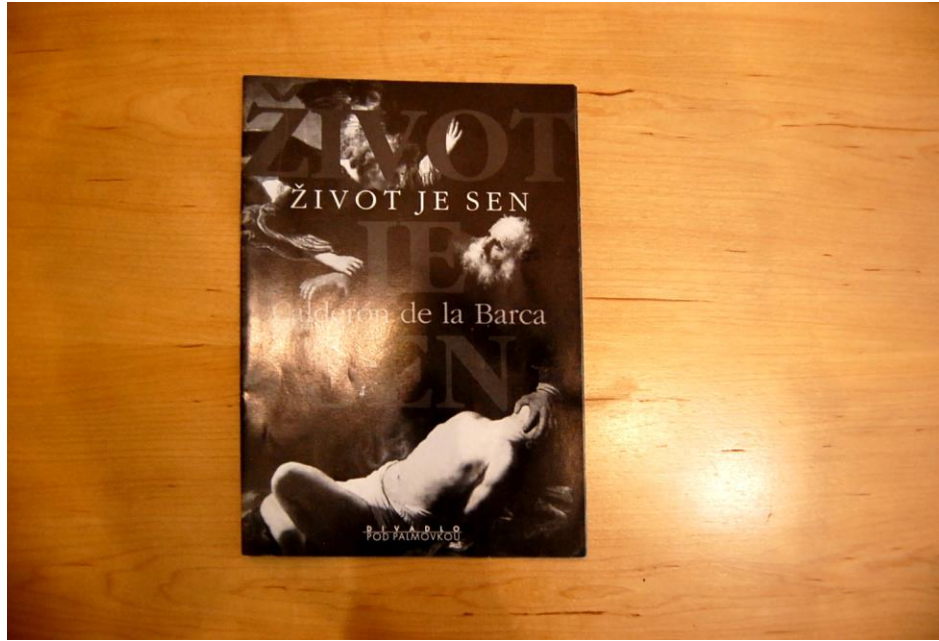
- Fernando de Rojas (1470-1541): *Celestina*
- Stojí u zrodu divadla i románu
- Kuplířka (Celestina) jako archetypální postava španělské literatury

Zlatý věk šp. divadla

- Lope de Rueda (1505-1565)
- Lope de Vega (1562-1635): *Nové umění skládati komedie*
- Juan Ruiz de Alarcón (1581-1639)
- Tirso de Molina (1579-1648)
- Calderón de la Barca, Pedro (1600-1681)

Zrod moderního románu

- Miguel de Cervantes Saavedra (1547-1616): *Důmyslný rytíř don Quijote de la Mancha* (1. díl 1605, 2. díl 1615)
- 23. 4. Mezinárodní den knihy (v tentýž den zemřeli William Shakespeare a Peruánie Garcilaso de la Vega el Inca)

Pikareskní román

- Příspěvek ke světové literatuře
- Charakteristika
- *Život Lazarilla Z Tormesu, jeho příhody a nehody* (Diego Hurtado y Mendoza? 1554)
- *Život rošťáka* (Francisco Quevedo, 1626)
- *Život a skutky Estebanilla Gonzálese*
- *Život Guzmána z Alfarache* (Mateo Alemán, 1599)

TŘI ŠPANĚLSKÉ
PIKARESKNÍ ROMÁNY

Poezie (renesance)

- Vyniká hlavně mysticismus (zvláštnost oproti evropské renesanční poezii)
- Luis de Granada (1504-1588)
- Luis de León (1528-1591)
- Svatá Terezie z Ávily (1515-1582)
- Svatý Jan od Kříže (1542-1591)
- Epika: Alonso de Ercilla y Zúñiga a jeho *La Araucana*

Poezie (baroko)

- Luis Góngora y Argote (1561-1627):
Samoty (góngorismus)
- Francisco de Quevedo y Villegas (1580-1645): *Sny*

Od Zlatého věku ke Generaci 98

- Literatura mezi Zlatým věkem a generací 1898
- Gaspar Melchor Jovellanos (1744-1811)
- Larra, Mariano José de (1809-1837)
- Juan Valera (1824-1905): *Pepita Jiménez*
- Benito Pérez Galdós (1843-1920): *Epizody z národních dějin, Fortunata a Jacinta*
- Clarín (Leopoldo Alas, 1852-1901): *Regentka*

Marianela

Benito
Pérez
Galdós

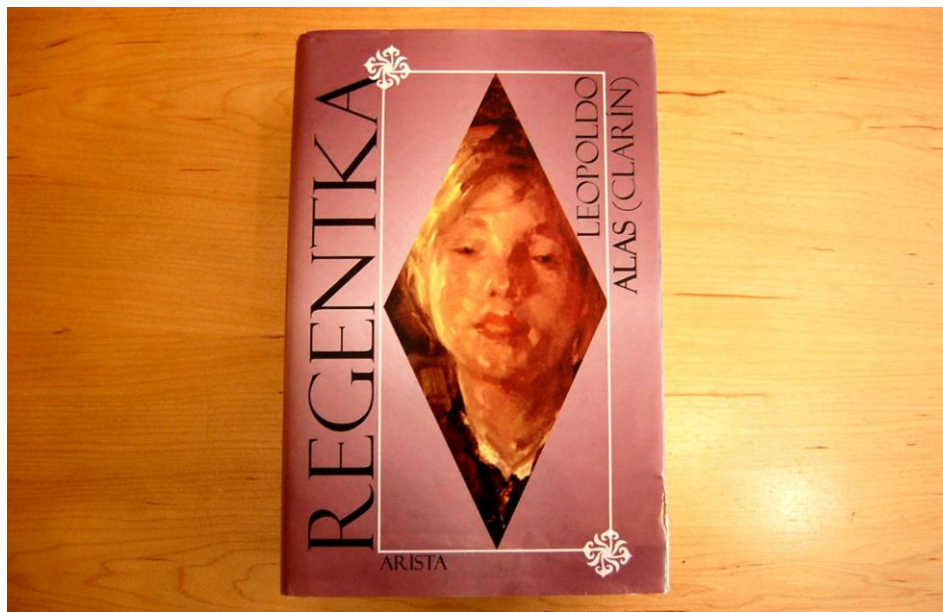
PRÉMIE KNIHOVNY MÁJ

B. Pérez Galdós
ZARAGOZA

SVĚTOVÁ ČETBA SV. 99

knihni nakladatelství krásné literatury, hudby a umění

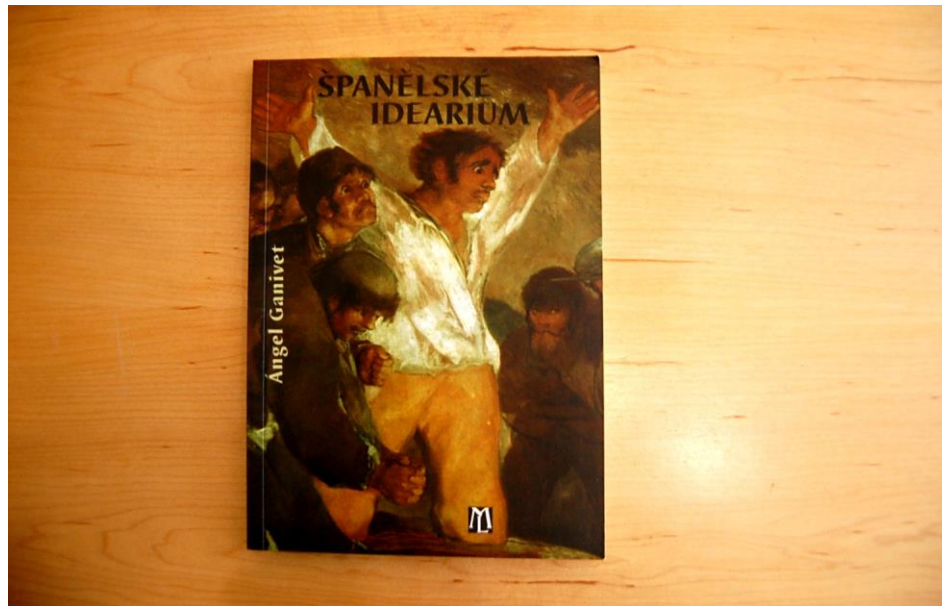

Generace 1898, modernismus

- Proč zrovna tento rok?
- Skutečně generace?
- Pokus o kulturní obnovu Španělska

Autoři Generace 1898

- Romanopisci, esejisté, básníci
- Ángel Ganivet (1865-1898): *Španělské idearium* (stál u počátku, ostatní na něj navazují)

Prozaici a esejisté

- **Miguel de Unamuno** (1864-1936): *Abel Sánchez, Mír ve válce, Tetička Tula, Tragický pocit života v lidech a národech*
- **José Ortega y Gasset** (1883-1955): *Úkol naší doby, Vzpoura davů, Meditace o Quijotovi, Odlidštění umění*
- **Ramiro de Maeztu** (1874-1936): *Defensa de la hispanidad*

Romanopisci

- **Azorín** (1873-1967): Pod španělským sluncem
- **Pío Baroja** (1872-1956): *Dobrodružný život Santhi Andíi* – česky jako *Sedm záhad* (abulie)
- **Ramón del Valle-Inclán** (1866-1936): *Sonáty* x pozdější tvorba (esperpento – *Světla bohémy*)

Básníci

- **Machado Antonio** (1875-1939): *Kastilské pláně* + *Země Alvargonzálesova* (Kastilie jako příklad španělské povahy)
- **Manuel Machado** (1874-1947)
- **Juan Ramón Jiménez** (1881-1958): Nobelova cena, tzv. čistá poezie

*miguel
de unamuno*
celý muž

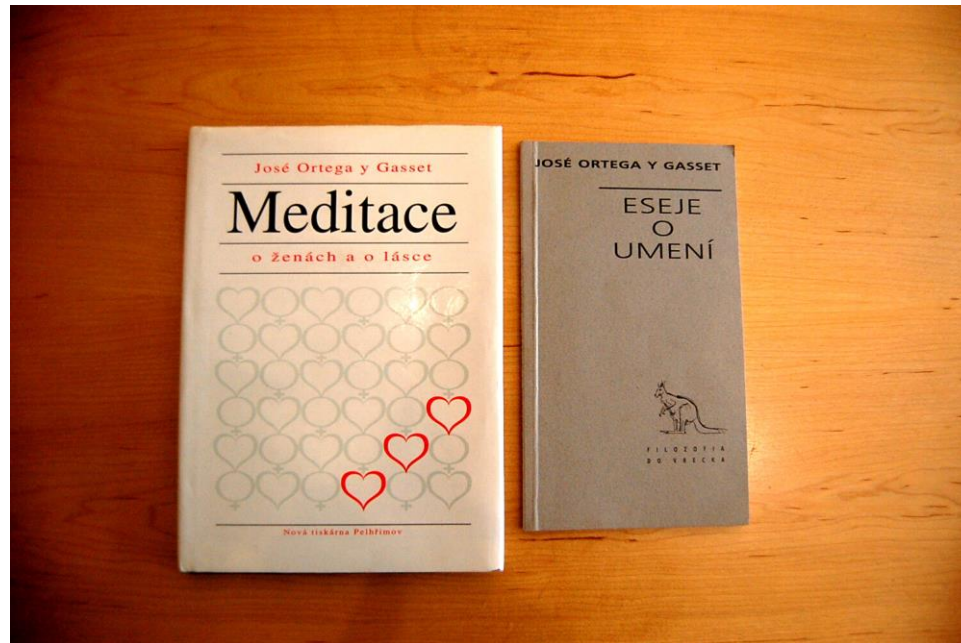

*miguel
de unamuno*
španělské
essaye

S V A T Ý
M A N U E L
D O B R O T I V Ý
M U Č E D N Í K

MIGUEL DE
UNAMUNO

José Ortega y Gasset

Meditace

o ženách a o lásce

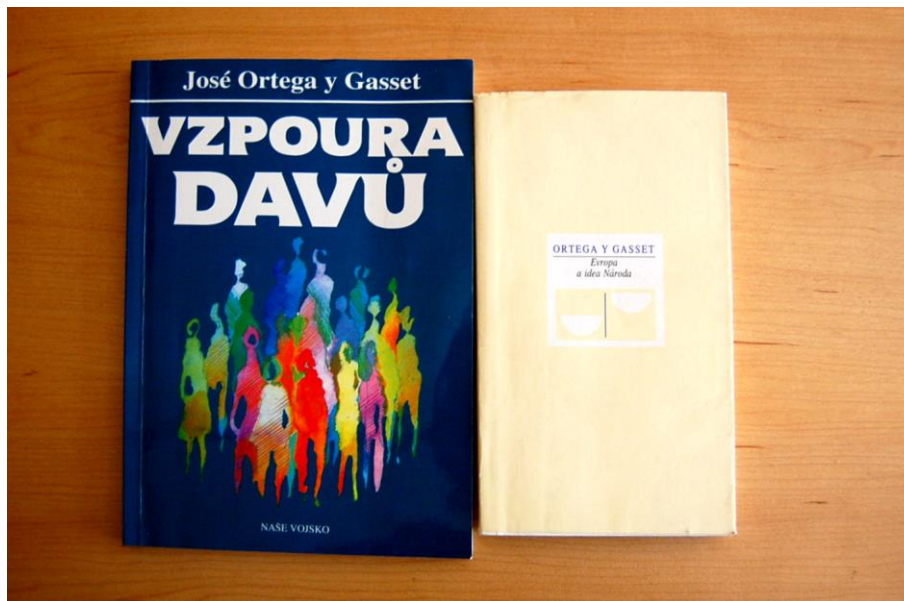
Nová tiskárna Pelhřimov

JOSÉ ORTEGA Y GASSET

ESEJE O UMENÍ

FILOSOFIA
DO VÁČKA

José Ortega y Gasset

VZPOURA DAVŮ

NAŠE VOJSKO

ORTEGA Y GASSET
Evropa
a idea národa

Generace 1927

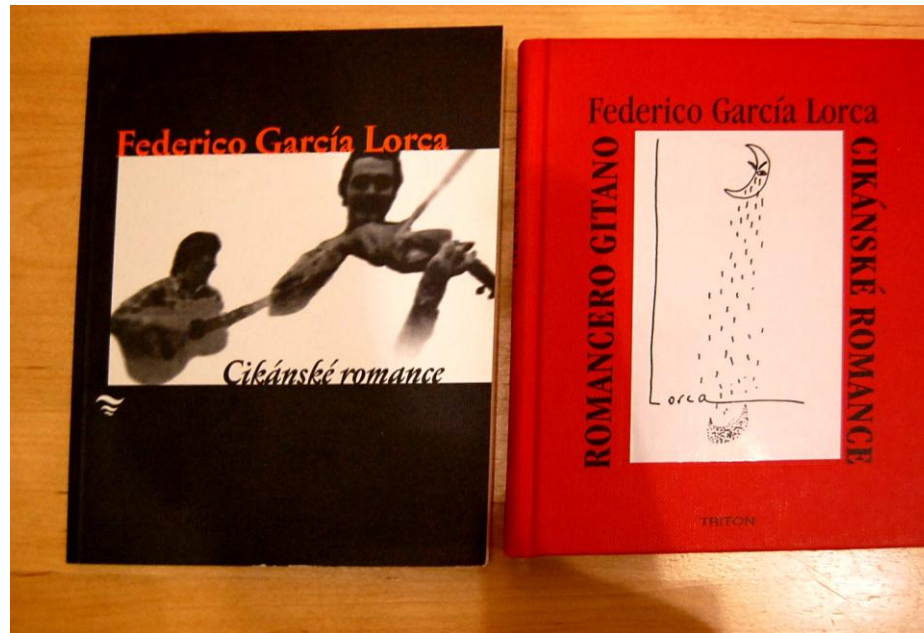
- Proč 1927
- Tvoří i předchozí autoři
- Zejména generace básnická (avantgarda)
- Stříbrný věk – přerván španělskou občanskou válkou
- Rozdvojení literatury, přetržení slibné kontinuity: „domácí“ a exilová literatura

Básníci

- Federico García Lorca (1898-1936)
- Pedro Salinas (1892-1951)
- Gerardo Diego (1896-1987)
- Rafael Alberti (1902-1999)
- Manuel Altolaguirre (1905-1959)
- Vicente Aleixandre (1898-1984) Nobelova cena
- Miguel Hernández (1910-1942)
- Luis Cernuda (1902-1963)

Vít Pokorný: *Hlas tebou stvořený*. Generace 27

Federico García Lorca

Cigánské romance

Federico García Lorca

ROMANCERO GITANO

GIGÁNSKÉ ROMANCE

TRITON

Ramón Gómez de la Serna 1888-1963

- Greguerie: aforismy svého druhu

20. Století

- Nástup latinskoamerického boomu, španělská literatura ve stínu, jen pár významných osobností
- Rafael Sánchez Ferlosio (1927-2019)
- Luis Martín Santos (1924-1964)
- Carmen Martín Gaité (1925-2000)
- Ana María Matute (1926-2014)
- Manuel Vázquez Montalbán (1939-2003)

20. století

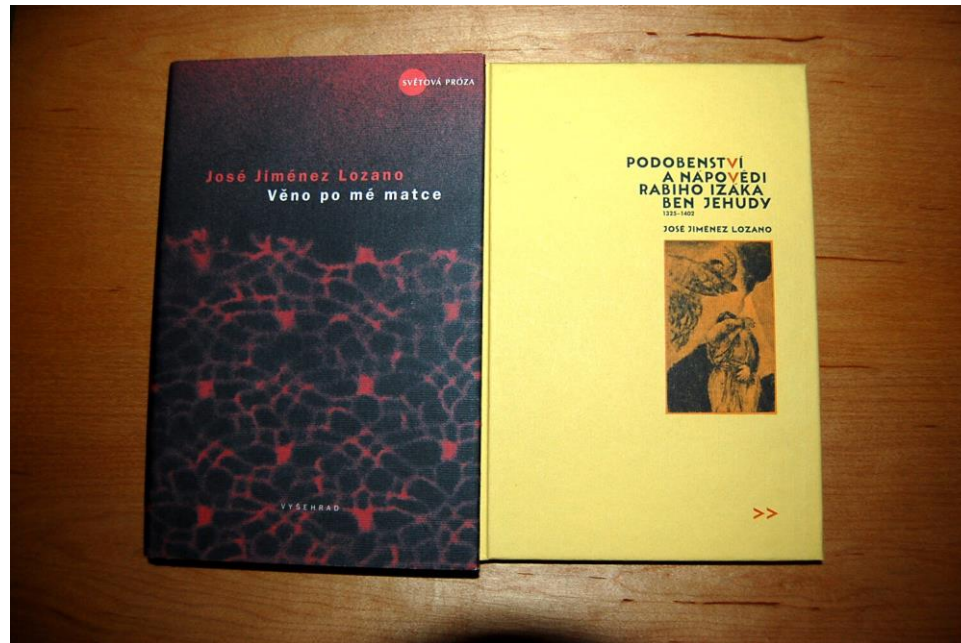
- Jména hodná zapamatování, autoři hojně překládání do češtiny
- Autoři jako individuality, těžko hledat spojující prvky

Miguel Delibes (1920-2010)

- *Lovcův Deník* (Josef Forbelský)
- *Pět hodin s Mariem*
- *Podobenství o trosečníkovi*
- *Nevinní svatí duchem* (v jednom svazku v překladu Blanky Stárkové)
- *Můj synáček Sisí* (Olga Rychlíková)
- *Spor o hlas pana Caya*
- *Pražské jaro* (Tvar 21/2019)

José Jiménez Lozano (1930-2020)

- *Historie jednoho podzimu* (J. Forbelský)
- *Podobenství a nápovědi rabína Izáka ben Jehudy* (Jiří Kasl)
- *Mudejarillo* (Jana Novotná)
- *Věno po mé matce* (Jana Novotná)
- *Oči ikony*

SVĚTOVÁ PROZA

José Jiménez Lozano
Věno po mé matce

VYŠEHRAĐ

PODOBENSTVÍ
A NÁPOVEDI
RABIHO IZAKA
BEN JEHUDY

JOSÉ JIMÉNEZ LOZANO

>>

José Jiménez Lozano

OČI IKONY

Juan Marsé (1933-2020)

- *Poslední odpoledne s Terezou* (Alena Poková)
- *Ještěrčí ocásky* (Marie Jungmannová)
- *Kaligrafie snů* (Marie Jungmannová)
- *Dívka se zlatými kalhotkami* (Marie Jungmannová)

Ještěřčí ocásky

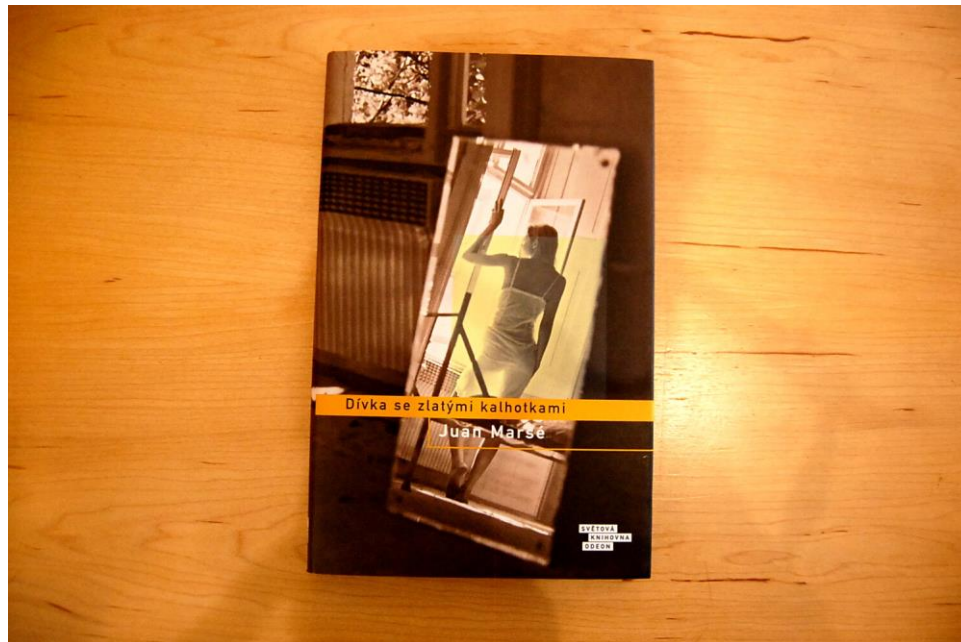
Juan Marsé

GRANICA
PRAHA
2008

Kaligrafie snů

Juan Marsé

GRANICA
PRAHA
2008

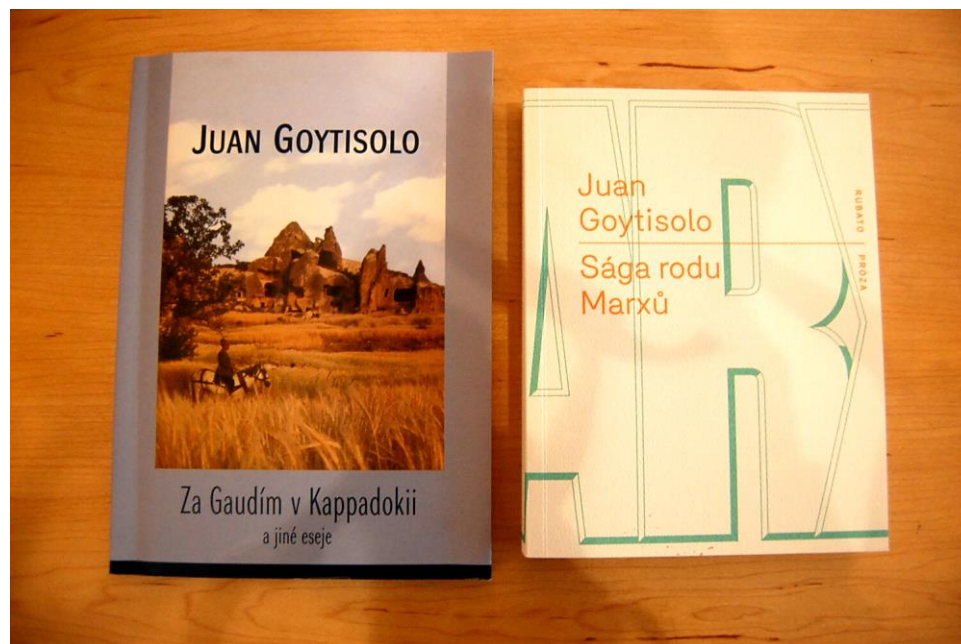
Dívka se zlatými kalhotkami

Juan Marsé

SVĚTOVÁ
KNIŽNICE
PRAHA

Juan Goytisolo (1931-2017)

- *Cirkus* (Libuše Prokopová)
- *Svátky* (Václav Cibula)
- *Spodina* (Vladimír Landovský)
- *Níjarské úhory* (J. Forbelský)
- *Za Gaudím v Kappadokii a jiné eseje* (Jiří Kasl)
- *Sága rodu Marxů* (Štěpán Zajac)
- (Ospravedlnění hraběte Juliána, 1970)

JUAN GOYTISOLO

Za Gaudím v Kappadokii
a jiné eseje

Juan
Goytisolo
Sága rodu
Marxů

KLASIKY
PROZA

Camilo José Cela (1916-2002)

- Nobelova cena za literaturu
- *Rodina Pascuala Duarte* (Jarmila Kvapilová) Tremendimus
- *Úl* (Alena Ondrušková)

Carmen Laforetová (1921-2004)

- Nic (Blanka Stárková)

Současnost

- Co autor, to individualita
- Píší se všechny žánry
- Většina nejvýznamnějších autorů přeložena do češtiny
- Literatura a konkurence dalších zábavních médií
- Marketing a stírání hodnot
- Zánik knihkupectví (otvírání nových)

Javier Marías (*1951)

- Umění vyprávět, jemný humor, detektivní a hororové prvky, pod povrchem hlubší úvahy
- *Vzpomínej na mě zítra při bitvě* (M. Jungmannová)
- *Srdce tak bílé* (B. Stárková)
- *Černá záda času* (B. Stárková)
- *Všechny duše* (B. Stárková)
- *Zamilovanosti* (B. Stárková)
- *Divoši a citlivky* (Anežka Charvátová)

Všechny duše | Javier Marías

Černá záda času | Javier Marías

Javier
Marías

vzpomínkej na mě zitra při bitvě

Argo

SOUČASNÁ SVĚTOVÁ PROZA

ROMÁN

PASEKA

JAVIER
MARÍAS
ZAMILOVÁ
NOSTI

JAVIER MARÍAS

Divoši a citlivky

FOTBALOVÉ FEJETONY

Julio Llamazares (*1955)

- Leonský dialekt, poetičnost a lyričnost, nostalgie po mizejícím světě
- *Žlutý déšť* (Jan Machej)
- *Vlčí měsíc* (Jan Machej)
- *Slzy svatého Vavřince* (Štěpán Zajac)
- Různorodé způsoby vnímání vody
- Extremadurské jaro
- Kamenné růžice
- Růžice jihu

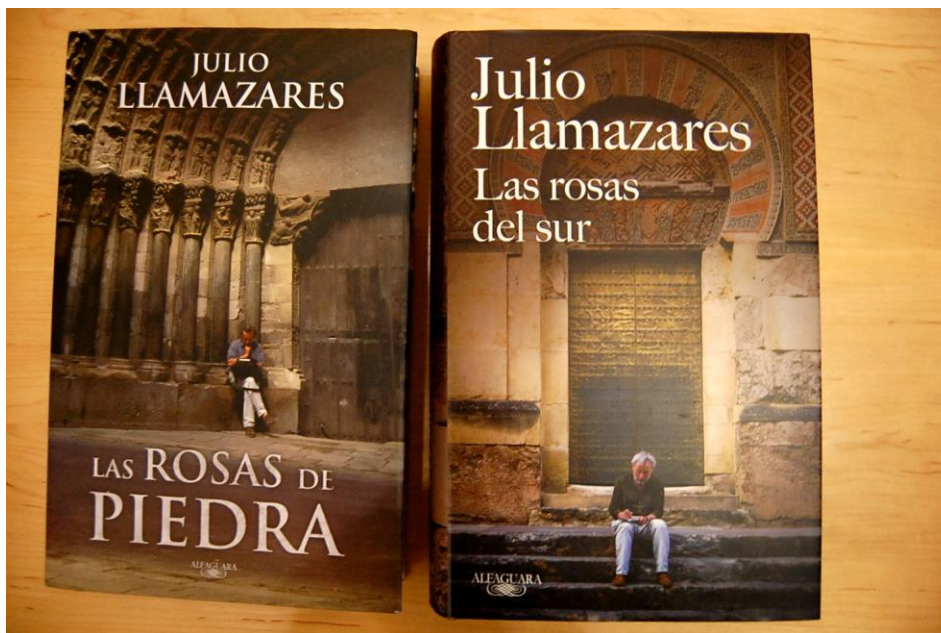

Julio Llamazares
Vlčí měsíc

AKROPOLIS

Julio Llamazares
**Slzy svatého
Vavřince**

AKROPOLIS

JULIO
LLAMAZARES

LAS ROSAS DE
PIEDRA

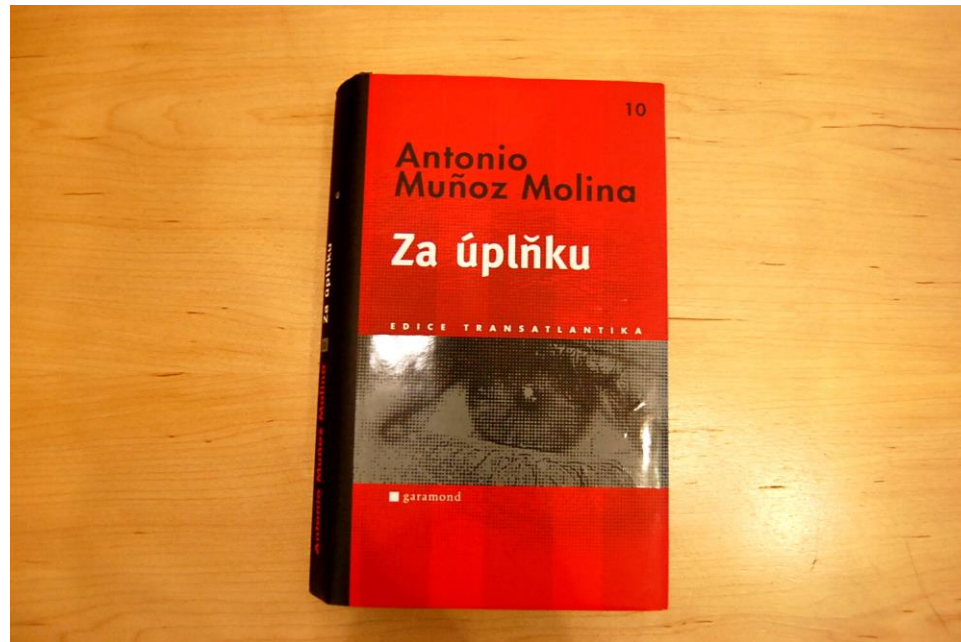
ALEAGARA

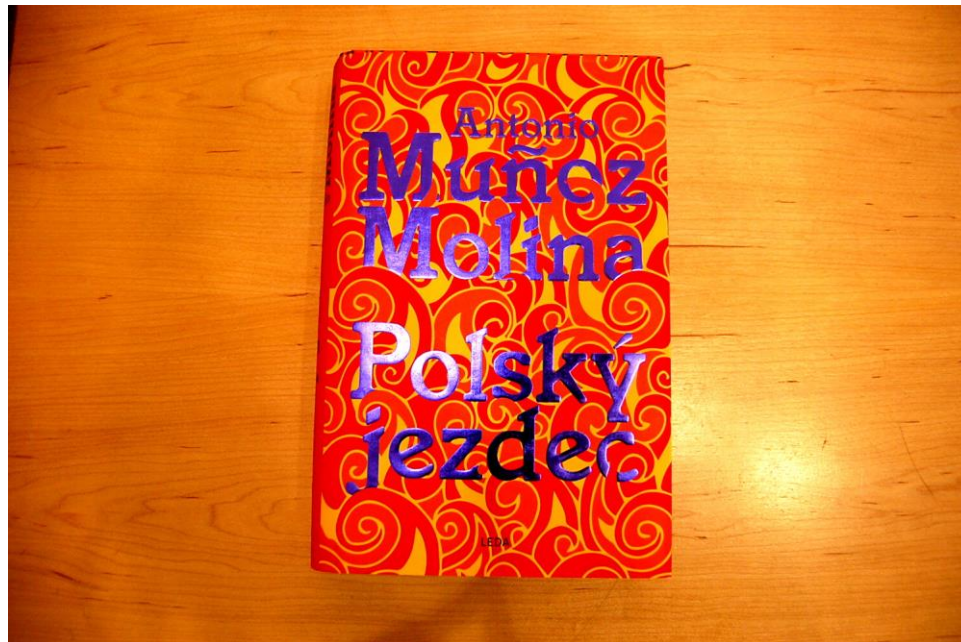
Julio
Llamazares
Las rosas
del sur

ALEAGARA

Antonio Muñoz Molina (*1956)

- Umění vyprávět, detektivní prvky, též esejista a novinář
- Zima v Lisabonu
- *Za úplňku* (Vladimír Medek)
- *Polský jezdec* (Vladimír Medek, Jungmannova cena)
- Všechno, co bylo trvalé (esej)

Antonio

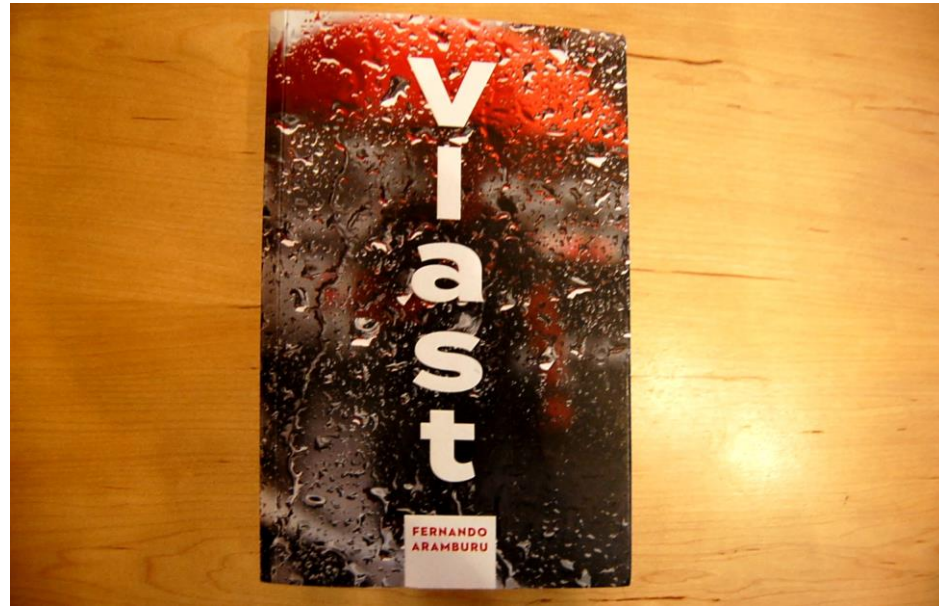
Muñoz
Molina

Polský
jezdec

LEDA

Fernando Aramburu (*1959)

- Pozorovatel života a každodennosti, jemný humor, prózy, eseje, poezie – v baskičtině
- *Vlast* (Vít Kazmar)
- Cesta s Clarou po Německu
- Pokřivená písmena
- Užitečnost protivenství
- Autoportrét beze mne

Jesús Carrasco (1972)

- Poetické popisy krajiny, lyričnost, neobvyklé metafory ozvláštňující drsné příběhy, koncentrace na detail
- *Na útěku* (Štěpán Zajac)
- *Neznámý v zahradě* (Štěpán Zajac)
- *Vezmi mě domů* – žhavá novinka (v procesu)

na útěku

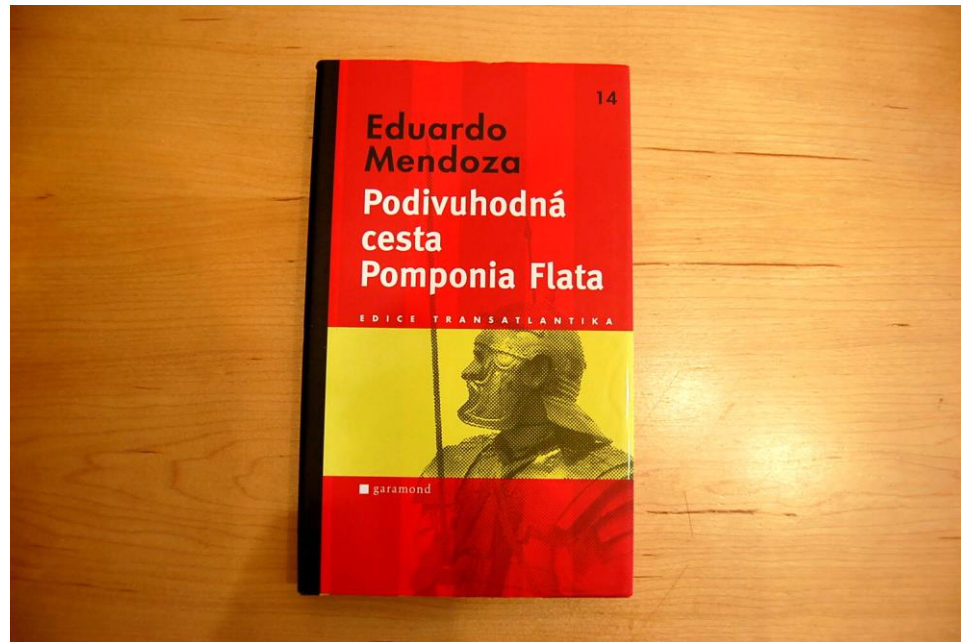
jesús carrasco

Neznámý
v zahradě

Jesús Carrasco

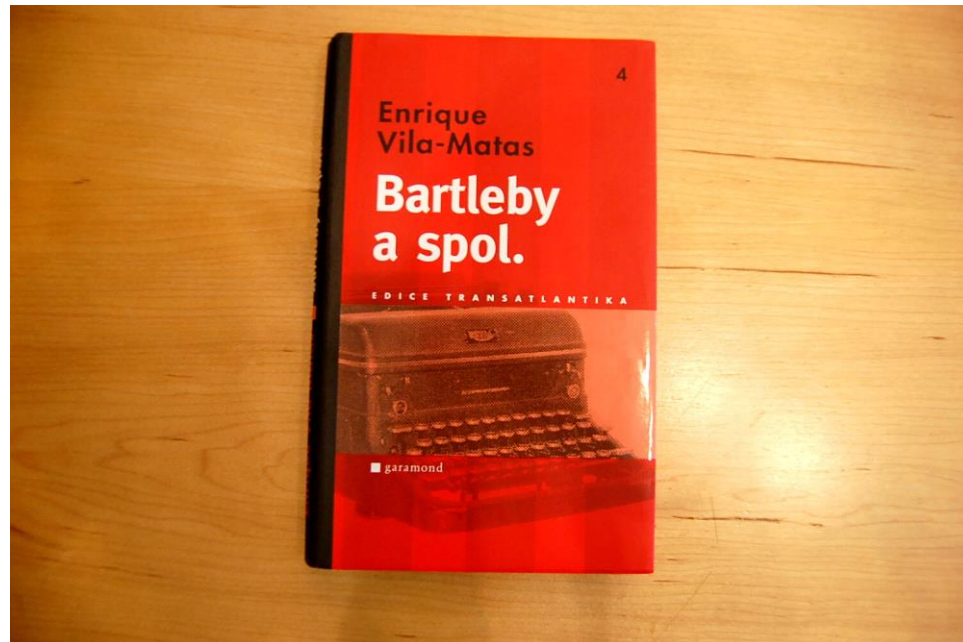
Eduardo Mendoza (*1943)

- Nositel ceny Franze Kafky, moderní jazyk, detektivní a dobrodružné motivy, parodie
- *Pravda o případu Savolta* (Petr Koutný)
- *Podivuhodná cesta Pomponia Flata* (Jana Novotná)

Enrique Vila-Matas (*1948)

- Intelektuální próza, intertextuální odkazy, zpochybňování, otázky po smyslu psaní
- Stručné dějiny přenosné literatury
- *Bartleby aspo!* (Lada Hazaiová)

Javier Cercas (*1962)

- Autor tzv. nefikčních románů = fikce a skutečnost se prolínají, skutečné postavy a fiktivní v jednom díle,
- *Vojáci od Salaminy* (Blanka Stárková)
- *Anatomie okamžiku* (Adriana Krásová)

JAVIER CERCAS
VOJÁCI OD
SALAMINY

MLADA FRONTA

Javier
Cercas
Anatomie
jednoho
okamžiku

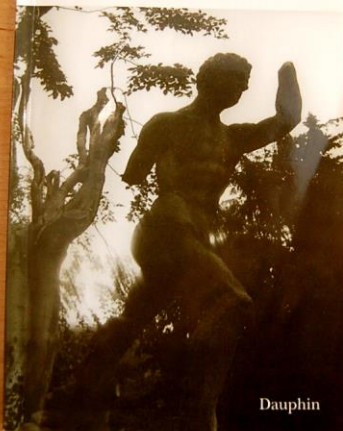
Ženské autorky

- Až na výjimky neupoutaly pozornost našich nakladatelů
- Nabývají stále více na významu
- Vnášejí do literatury ženský pohled, často i feministická hlediska (ve Španělsku jiná situace)

Rosa Montero (*1951)

- Prozaička a novinářka (významná interwiev), novinářský styl často uplatňuje i v próze, různorodost díla, čtivost, občas i sci-fi, postava vyšetřovatelky Bruny Husky
- Slzy štěstí
- Tíha v mlze
- Směšné pomyšlení znovu tě nevidět
- *Tichý blázen* (nakladatelství Dauphin)

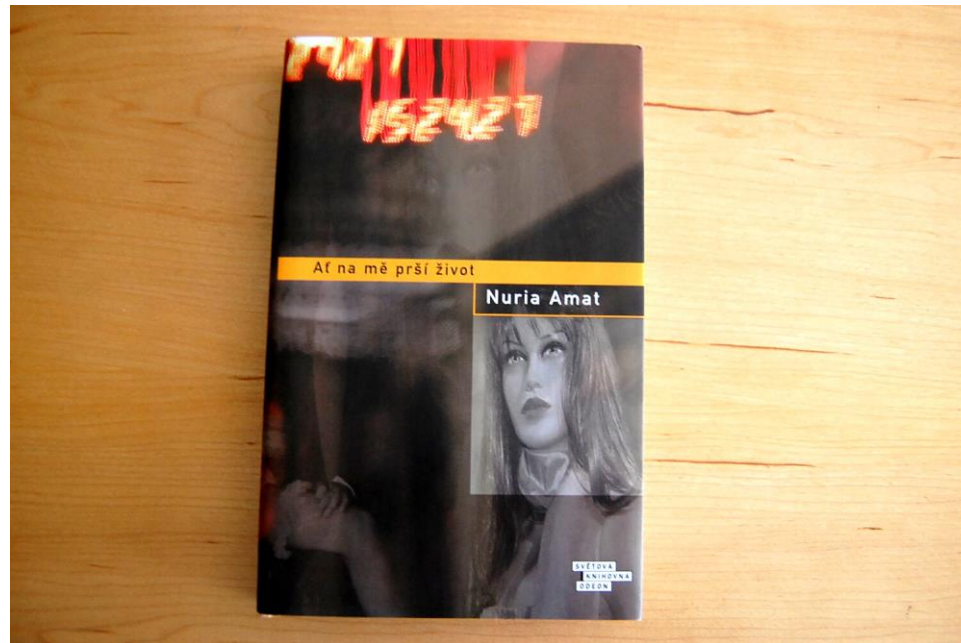
Tichý blázen
Rosa Montero

Dauphin

Nuria Amat (*1951)

- Katalánská španělsky píšící, náročná četba, ceněna mezi kolegy spisovateli, lyrická próza x dramatická próza
- *At' na mě prší život* (Marie Jungmannová)
- *Láska a válka* (o Ramónu Mercaderovi)

María Dueñas (*1964)

- Ženský pohled na velké dějiny, čtivá autorka
- *Čas mezi šitím* (Simoneta Dembická)
- *Mise zapomnění* (Simoneta Dembická)

Almudena Grandes (*1960)

- Královnou žánru zvaného romány paměti, povídkářka, novinářka, též investigativní (odhalení zneužívání dětí kněžími)
- *Epizody z nekonečné války*

Edurne Portelová (*1974)

- Esejistka, prozaička, vystudovaná historička, komorní pohled na období baskického terorismu
- Mejor ausencia (Lepší nebýt)
- Los ojos cerrados (Zavřené oči)

Lucía Etxebarria (*1966)

- Kontroverzní autorka, prozaička a esejistka, radikální feministka, ženská problematika, soudy kvůli plagiátorství
- *V objetí ženy fetiše* se Soniou Núñez Puente. Dotkla se ikon španělské kultury
- *Láska, zvědavost, prozac a pochybnosti* (Hana Kloubová)
- *Beatriz a nebeská těla (tělesa)* (Hana Kloubová)

prozac a pochybnosti

Lucía Etxebarria
**Láska,
zvědavost,
prozac
a pochybnosti**

EDICE TRANSATLANTIKA

garamond

7

LUCÍA ETXEBARRIA

beatriz

beatriz

A NEBESKÁ TĚL(ES)A

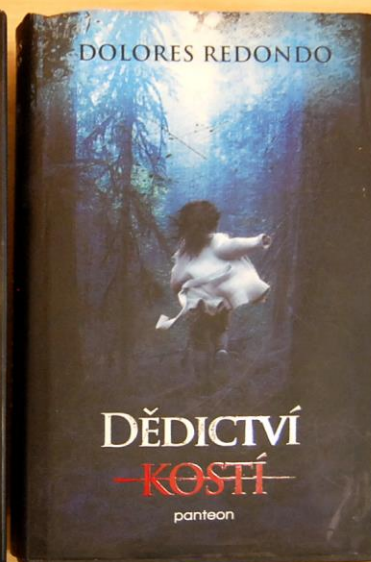
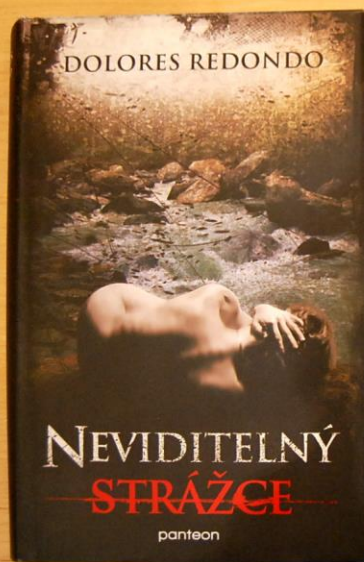
garamond

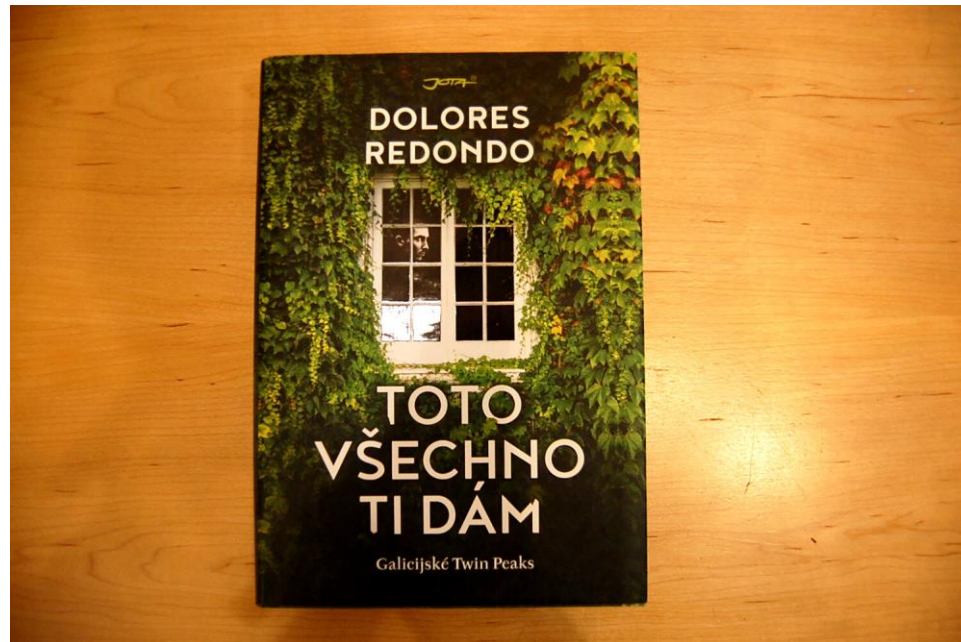
Lehčí žánry (detektivky)

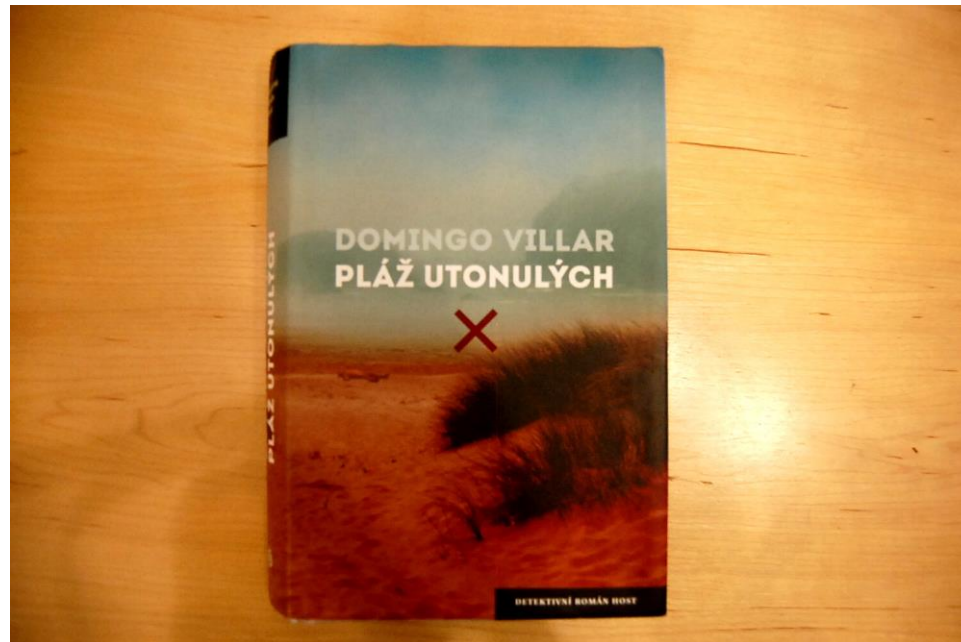
- Mohou konkurovat severským
- Ne náhodou koupil producent *Milenia* práva na zfilmování příběhů z Baztánu
- Autorky s ženskými vyšetřovatelkami: Pedra Delicado kriminalistka Alicie Bartlet; Bruna Husky u Rosy Montero; Amaia Salazarová u Dolores Redondo
- Autoři: Kulinářsky založený Pepe Carvalho u Vázqueze Montalbána; Leo Caldas u Dominga Villara; Ane Cesterová u Ibona Martína

Lehčí žánry (detektivky)

- **Dolores Redondo** (*1969)
- Trilogie Baztánu: *Neviditelný strážce*, *Dědictví kostí*, *Oběť bouří* (Marie Jungmannová) + *Toto všechno ti dám* (Simoneta Dembická)
- Domingo Villar (*1971): *Pláž utonulých* (Simoneta Dembická)
- Ibon Martín: *Tanec tulipánů* (Lenka Malinová)

DOMINGO VILLAR
PLÁŽ UTONULÝCH

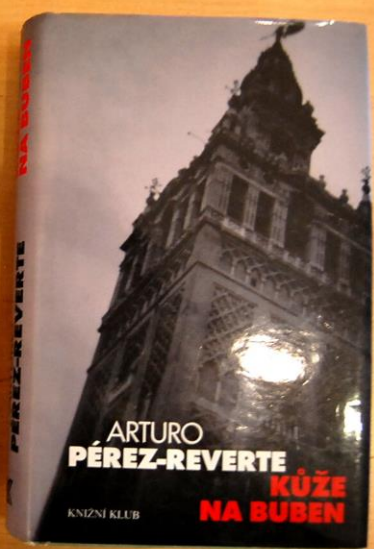
DETEKTIVNÍ ROMÁN HOST

Dva autoři na závěr

- Na pomezí masové a vážné literatury
- Balancují na hraně, ale nikdy čáru nepřekročí
- Čtivá literatura, z níž se lze dozvědět i mnoho z mimoliterární skutečnosti

Arturo Pérez-Reverte (*1951)

- Čtivé popisy reálií z různých prostředí, znalost detailu, čtivý styl, často novinářský (dopisovatel v Jugoslávii)
- *Dumasův klub* (Anežka Charvátová)
- *Hřbitov bezejmenných lodí* (V. Medek)
- *Královna jihu* (V. Medek)
- *Kůže na buben* (V. Medek)
- *Šermířský mistr* (Bronislava Skalická)
- *Vlámský obraz* (Bronislava Skalická)
- *Tango staré gardy* (V. Medek)
- *Obléhání* (Jan Hloušek)

DIRECCIÓN GENERAL DE LA POLICÍA
Gabinete de identificación

04526907A/42

Nombre: TERESA Apellido: HERNÁNDEZ CHÁVEZ
(a.) La Sección

DIRECCIÓN GENERAL DE LA POLICÍA
GABINETE DE IDENTIFICACIÓN

CARACTERÍSTICAS FÍSICAS

Ojos: negros. Cabello: negro. Sin marcas ni cicatrices.
Compleción: delgada. Estatura: 1,65.

HISTORIA CRIMINAL

Nacida en Cuernavaca, Estado de México. Hija de padre español y madre mexicana. Convivió con Salvador

Sérvila Pérez, (a.) El Suro de Sérvila, piloto de aviación

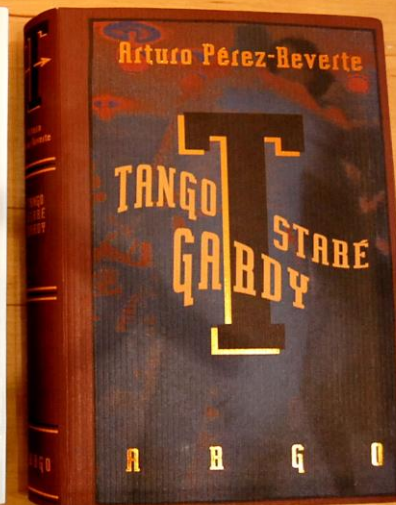
de México y Juárez. Viaja a España.

de

de

ARTURO
PÉREZ-REVERTE
KRÁLOVNA
JIHU

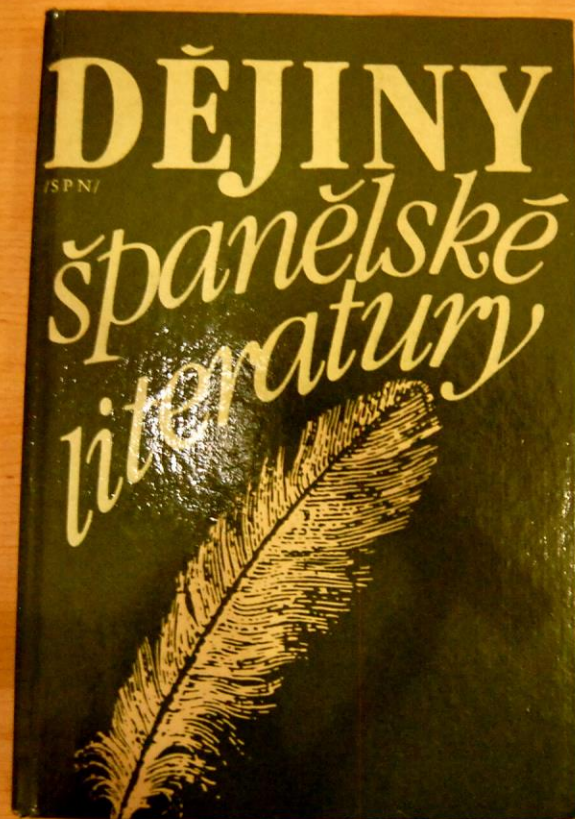
KNIZNÍ KLUB

Antonio G. Iturbe (*1967)

- *Osvětinská knihovnice* (Štěpán Zajac)
- *K otevřenému nebi* (Štěpán Zajac)

DĚJINY

(SPN)

španělské
literatury

Josef Forbelský
Španělská literatura
20. století

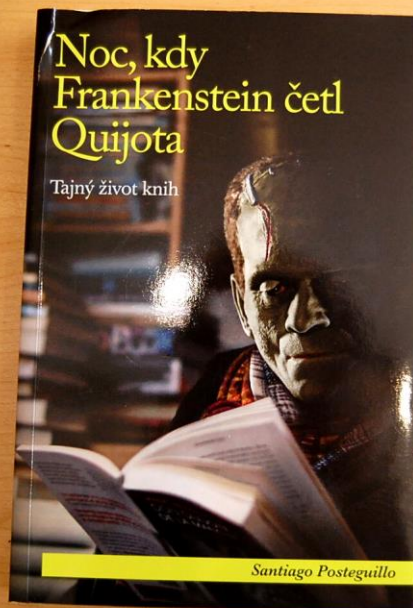
KAROLINUM

Ⓐ

Španělská
moderní
literatura
1898–2015

Josef Forbelský
Juan A. Sánchez Fernández

KAROLINUM

Noc, kdy
Frankenstein četl
Quijota

Tajný život knih

Santiago Posteguillo

Perlička hodná pozornosti

- Francisco Delicado: *Portrét pěkné Andalusanky v nejjasnějším jazyce španělském. Vyhotoven v Římě 1530. Kterýžto portrét ukazuje, co se v Římě dělo, a obsahuje toho mnohem víc, než je v Celestině.* (Jiří Holub)
- Ojedinělé dílo světového významu
- Dobrodružný osud knihy

PORTRÉT

pěkné Andalusanky v nejjasnějším jazyce
španělském. Uphotoven v Římě.

Kterýžto portrét ukazuje, co se v Římě
dělo, a obsahuje toho mnohem víc,
než je v Celestině.

RUBATO | PRŮZA

FIN

Gracias